

PREMIS I BORSES D'ESTUDI

PREMIS I BORSES D'ESTUDI DICTAMINATS

El Ple de l'Institut d'Estudis Catalans concedí el dia 10 d'abril de 1996 els premis i les borses d'estudi convocats en el *Cartell de premis* de l'any 1995. El resultat del concurs ha estat el següent:

Premi Àngel Arisó i Campà

Ponència: Joandomènec Ros i Aragonès, Oriol Riba i Arderiu, Joan Costa i Tura i Teresa Franquesa i Codinach.

Atorgat a Emili Garcia-Berthou (de Girona) pel treball *Ecologia alimentària de la comunitat de peixos de l'estany de Banyoles*.

Premi Antoni Fiter i Rossell

Ponència: Cebrià Baraut i Obiols, Josep M. Font i Rius i Joan Vilà i Valentí.

No ha estat adjudicat.

Premi Eduard Fontserè

Ponència: Francesc Serra i Mestres, Ramon Vilaseca i Alavedra i Josep Lluís Morenza i Gil.

Atorgat a Josep Campmany Guillot (de Gavà) pel treball *Preparació i caracterització optoestructural de capes i interfícies de nitrur i oxinitrur de silici amorfs*.

Premi Enric de Larratea

Ponència: M. Teresa Cabré i Castellví, Josep Gifreu i Pinsach i Joan Miralles i Monserrat.

Atorgat a Vicent Josep Escartí i Soriano (d'Algemès) pel treball *El dietari de Joaquim Aierdi. Estudi lingüístic i edició*.

Premi Jaume I

Ponència: Bartomeu Barceló i Pons, Joandomènec Ros i Aragonès i Joaquim Gosàlbez i Noguera.

Atorgat a Guillem X. Pons i Miquel Palmer (de Palma) pel treball *Fauna endèmica a les illes Balears*.

Premi Jaume Carner i Romeu

Ponència: Lluís Folch i Camarasa, Enric Lluch i Martí i Emili Giralt i Raventós.

Atorgat a Montserrat Garcia Oliva (de Vallirana) pel treball *Les imatges culturals de la vellesa. Construcció i de construcció d'una categoria social*.

Premi Joaquim i Antoni Trias i Pujol

Ponència: Jordi Sans i Sabrafen, Màrius Foz i Sala i Joan Sánchez-Lloret i Tortosa.

Atorgat a Manuel Trias i Folch i Eduard M. Targarona Soler (de Barcelona) pel treball *Què diferencia la cirurgia laparoscòpica de la cirurgia convencional? Estudi de la resposta a l'agressió quirúrgica comparant la cirurgia laparoscòpica amb la cirurgia convencional.*

Premi Joaquim Carreras i Artau

Ponència: Pere Lluís Font, Octavi Fullat i Genís i Josep M. Terricabras i Nogueras.

Atorgat a Carles Llinàs i Puente (de Sant Cugat) pel treball *Ars Angelica. L'angelologia de Ramon Llull en el context de les seves doctrines filosoficoteològiques. L'especulació artística lul·liana com a participació en la paraula angèlica. Gnoseologia subjacent.*

Premi Josep Puig i Cadafalch

Ponència: Xavier Barral i Altet, Francesc Fontbona i de Vallescar i Josep Guitart i Duran.

Atorgat a Ferran Arasa i Gil (de Castelló) pel treball *Territori i poblament en època romana a les comarques septentrionals del litoral valencià.*

Premi Lluís Domènech i Muntaner

Ponència: Manuel Ribas i Piera, Arnau Puig i Ignasi Solà-Morales i Rubió.

Atorgat a Estanislau Roca i Blanc (de Barcelona) pel treball *La construcció de la muntanya de Montjuïc.*

Premi Marià Aguiló

Ponència: Antoni Ferrando i Francès, Lluís B. Polanco i Roig i Vicent Pitarch i Almela.

Atorgat a Maria Conca i Martínez (de València) pel treball *Teoria i història dels proverbis catalans. Aplicació a l'estudi d'un corpus paremiològic del s. XVI.*

Premi Jaume Massó i Torrents

Ponència: Eulàlia Duran i Grau, Josep Romeu i Figueres i Lola Badia i Pàmies.

Atorgat a Josep Izquierdo Gil (de València) pel treball *Els llibres neotestamentaris a la «Biblia rimada e en romans» de la BCC de Sevilla, MS 7-7-6: estudi i edició.*

Premi Mercè Rodoreda

Ponència: Jordi Sarsanedas i Vives, Joaquim Molas i Batllori i Joan Triadú i Font.

Atorgat a M. Isidra Mencos pel treball *La crítica frente a la obra de Mercè Rodoreda: bibliografía seleccionada y comentada.*

Premi Pius Font i Quer

Ponència: Creu Casas i Sicart, Oriol de Bolòs i Capdevila i Josep Vigo i Bonada.

Atorgat *ex aequo* a Joan Simon Pallisé (d'Artés) pel treball *Estudis biosistemàtics en Euphorbia L. subsect. Galarrhaei (Boiss.) Pax (grup d'E. flavicomma i espècies afins) a la Mediterrània occidental, i a Josep Vicens Fandos (de Granollers) pel treball Estudis biosistemàtics en Euphorbia L. subsect. Galarrhaei (Boiss.) Pax a la Mediterrània occidental: el complex d'Euphorbia squamigera i espècies afins.*

Premi Prat de la Riba

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Joaquim Rafel i Fontanals, Josep Vallverdú i Aixalà, Joan Veny i Clar i Jordi Sarsanedas i Vives.

Atorgat a Montserrat Corretger Sáez (de Reus) pel treball *Alfons Maseras: intel·lectual d'acció i literat* (*Biografia. Obra Periodística. Traduccions*).

Premi Pròsper de Bofarull

Ponència: Gaspar Feliu i Montfort, M. Teresa Ferrer i Mallol i Manuel Riu i Riu.

Atorgat a Flocel Sabaté Curull (de Vilanova del Camí) pel treball *El veguer a Catalunya. Anàlisi del funcionament de la jurisdicció reial al s. XIV*.

*Premis Miquel Mas Molas***Premi Miquel Mas Molas a la Investigació Tècnica Tèxtil**

Ponència: Muriel Casals i Couturier, Glòria Jover i Montal, Carmen Alcover de Mas, Josep M. Canal i Arias i Albert Barella i Miró.

No ha estat adjudicat.

Premi Miquel Mas Molas al Disseny Tèxtil

Ponència: Muriel Casals i Couturier, Glòria Jover i Montal, Carmen Alcover de Mas, Josep M. Canal i Arias i Albert Barella i Miró.

Atorgat a Raquel Figa Lasheras (de Barcelona) pel treball *Estructures de gènere de punt per a revestiments de sòls*.

*Premis de projecció internacional***Premi Catalònia**

Ponència: Albert Balcells i González, Oriol Casassas i Simó, Manuel Ribas i Piera, Antoni M. Badia i Margarit i Josep Perarnau i Espelt.

Atorgat a Christiane Crasemann Collins i a George R. Collins (aquest, *in memoriam*), per la tasca realitzada en l'estudi i la divulgació als Estats Units d'Amèrica i pertot arreu, sobre l'arquitectura catalana dels segles XIX i XX, en particular sobre l'obra d'Antoni Gaudí, una tasca duta a terme conjuntament. El senyor Collins a través dels seus escrits i la seva docència a la Universitat de Colúmbia, i la senyora Collins, en estreta col·laboració amb el seu marit, molt especialment en la defensa del fons català d'art i arquitectura que aconseguí de mantenir unit en la prestigiosa Biblioteca Ryerson and Burnham de Chicago.

Premi Ramon Llull

Ponència: Manuel Castellet i Solanas, Aina Moll i Marquès, Pere Verdaguer i Juanola, Joan F. Mira, Max Cahner i Garcia, Marc Taxonera, Josep Gifreu i Pinsach, Vicent Pitarch i Almela i Joan Miralles i Monserrat.

No ha estat adjudicat.

Premi Ferran Sunyer i Balaguer

Ponència: Joan Girbau i Badó, Paul Malliavin, Joseph Oesterlé i Gerhard Frey.

Atorgat a M. Ram Murty i V. Kumar Murty (de Canadà) pel treball *Non-vanishing of L-functions and applications*.

*Premis per a estudiants***Premi de la Institució Catalana d'Estudis Agraris**

Ponència: Ramon Lluís Lletjós, Francesc Reguant i Joan Pere Vilà-Hors.

No ha estat adjudicat.

Premi de la Institució d'Història Natural

Ponència: Jordina Belmonte i Soler, Joan Isart i Sabi i Jacint Nadal i Puigdefàbregas.

Atorgat a Anna Vila i Gispert pel treball *Anàlisi de la variabilitat genètica en el lluç (Merluccius merluccius)*. *Aplicacions a la gestió d'aquest recurs*.

Premi de la Societat Catalana de Biologia

Ponència: Oriol Cabré i Fabra, Josep M. Pons i Muñoz i M. Pilar Aluja i París.

Atorgat a M. Margarita Julià i Sapé pel treball *Estudi de la variabilitat als ITS de l'ADN a tres espècies del subgènere Dugesii*. *Consideracions evolutives*.

Premi de la Societat Catalana de Matemàtiques

Ponència: Sebastià Xambó i Descamps, Joaquim M. Ortega i Aramburu i Jaume Llibre i Saló.

Atorgat a Sebastià del Baño i Rollin pel treball *Dues contribucions a la teoria de motius de Chow*.

Premi de la Societat Catalana de Química

Ponència: Joaquim Sales i Cabré, Marcial Moreno i Mañas i Joan Solà i Casadevall.

Atorgat a Núria Romero i Isart pel treball *Estudi de la capacitat coordinant de metal·lotioneïnes, els seus fragments i pèptids relacionats*.

Accèssit atorgat a Montserrat Garvín i Carmona pel treball *Alqutmia*.

Premi de la Societat Catalana de Tecnologia

Ponència: Enric Freixa i Pedrals, Josep Arnaldos i Viger i Joaquim Casal i Fàbrega.

No ha estat adjudicat.

Premi dels Amics de l'Art Romànic

Ponència: Joan-F. Cabestany i Fort, M. Teresa Matas i Blanxart i David Dalmases i Pons.

No ha estat adjudicat.

Premi Jordi Porta i Jué de la Societat Catalana de Física

Ponència: Domènec Espriu, Eduard Salvador i Antoni Méndez.

Atorgat a Lúdia Cucurull i Molina pel treball *Connexió spin-estadística, neutrins i nucleosíntesi primordiàl*.

Premi Lluís Casassas i Simó de la Societat Catalana de Geografia

Ponència: Lluís Riudor, Joan Vilagrassa i Montserrat Cuxart.

Atorgat a Alba Caballé i Rivera pel treball *Dona i reestructuració a les àrees rurals: el cas de l'agroturisme a les comarques del Solsonès, el Bages i el Berguedà*.

Accésits atorgats a Montserrat Ventura i Pujolar pel treball *Diagnosi ambiental del Ter en el seu curs mitjà. Una experiència des de la geografia*, i a Lluís Solé i Perich pel treball *El risc d'inundacions al delta del Llobregat. Viure contra l'aigua?*

Borses d'estudi**Borsa d'Estudi Abelard Fàbrega**

Ponència: M. Teresa Ferrer i Mallol, Emili Giralt i Raventós i Conxita Mir i Curcó.

Atorgada a Roser Salicrú i Lluch per la proposta de treball «La guarda d'esclaus de la Generalitat de Catalunya i el llibre de comptes de la Vegueria de Barcelona de 1425».

Borses d'Estudi Generalitat de Catalunya

Ponència: Marc Taxonera (Fundació Congrés Cultura Catalana), Eduard Vinyamata i Camp (Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura), August Bover i Font (Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes), Josep Guitart i Duran (Institut d'Estudis Catalans) i Josep Moran i Ocerinjauregui (Institut d'Estudis Catalans).

Atorgada a Ulrich Harmes-Liedtke (alemany) per la proposta de treball «Autonomia política i conceració social a Catalunya».

Atorgada a Stewart Bruce King (australià) per la proposta de treball «Estudi de la narrativa catalana contemporània, en especial la novel·la, des del 1939 fins avui dia».

Atorgada a Bruce Taylor (xilè/anglès) per la proposta de treball «Els ordes religiosos de Barcelona durant el s. XVI».

Acte de Lliurament dels Premis i les Borses d'Estudi
(Sala Prat de la Riba, 24 d'abril de 1996)

Parlament de l'Il·lm. Sr. Manuel Castellet,
president de l'Institut d'Estudis Catalans

Per a qualsevol que es trobés avui en la meua situació, seria una gran satisfacció poder obrir aquest acte de lliurament dels premis de l'Institut d'Estudis Catalans; per a mi, sens dubte, ho és.

Permetin-me, doncs, que les primeres paraules siguin d'agraïment: d'agraïment a tots els que han concursat en aquest conjunt de trenta-dos premis convocats ara fa un any; cent trenta-quatre persones, la majoria d'elles dels Països Catalans, però també de fora de l'àmbit lingüístic català. Agraïment a tots vostès, que amb la seva presència acompanyen els guanyadors d'enguany i donen testimoni del seu suport a aquesta tasca que l'Institut d'Estudis Catalans va començar avui fa vuitanta-un anys (més ben dit, ahir va fer vuitanta-un anys). I el meu agraïment al president de la Generalitat de Catalunya per la seva presència aquí, presidint aquest acte, en uns dies d'intens treball per a ell i de gran responsabilitat. La seva presència, senyor president, la interpretem com un signe més de la confiança del Govern de Catalunya envers l'Institut, en aquesta etapa de dinamisme en les activitats de l'Institut, però també de compromís amb la societat, en tots els fronts en els quals som competents: com a acadèmia de la llengua, com a institut de catalanística, i com a senat científic, assessor dels poders públics i promotor i coordinador de la recerca.

Però tornem a l'acte d'avui. No són freqüents en el nostre país els premis dedicats a treballs d'investigació; tampoc són tants els premis per a treballs escrits en català. Com que la intersecció de dos conjunts petits és normalment un conjunt més petit encara, això fa que aquest *Cartell de premis* de l'Institut sigui realment singular: la majoria dels premis convocats, ho són per a treballs de recerca escrits en català, una llengua que ha de servir —i serveix— per a expressar-se, per a comunicar-se i per a transmetre el coneixement en tots els àmbits, de les humanitats, de les ciències i de les tecnologies.

He dit abans que aquests premis tenen vuitanta-un anys d'història. Efectivament, el 23 d'abril de 1915, diada de Sant Jordi, patró de Catalunya i de l'Institut, veia la llum un modest cartell de premis, signat per Antoni Rubió i Eugeni d' Ors —com a president de torn i secretari general de l'Institut, respectivament—, en el qual s'obria concurs per a cinc premis: el Francesc Vives, el Duran i Bas, el d'Història, el de Ciències i el de Filologia. L'any següent s'instituíen els premis Isidre Bonsoms i Enric Prat de la Riba, entre d'altres. L'Institut ha estat capaç de mantenir —i augmentar, per descomptat— aquests cartells de premis inicials —amb els parèntesis de rigor—, i actualment aplega un conjunt de quaranta-quatre premis, tres d'ells de projecció internacional —el Catalònia, el Ramon Llull i el Ferran Sunyer i Balaguer—, per bé que no tots són convocats anualment, i nou premis per a estudiants convocats per diverses societats filials. Un *Cartell de premis* que concerneix tots els àmbits del coneixement, de la llengua a la química, de les matemàtiques a la història, del dret a la medicina, sense oblidar la tecnologia i l'art.

Avui convoquem els premis per seixanta-sisena vegada; a la sortida, aquells que ho desitgin, podran recollir el *Cartell* d'enguany.

És interessant repassar la història social del nostre país; la participació d'allò que ara en diem societat civil en la vida cultural, intel·lectual i científica del país, era més forta a començament de segle que no pas ara. Els premis que he esmentat i la gran majoria dels que componen el *Cartell* actual tenen el seu origen en la voluntat de particulars —de components d'aquesta *societat civil*—, i no són fruit de subvencions institucionals. Potser perquè aquesta implicació de la societat en l'estímul del progrés científic i cultural del país ha disminuït notablement, les institucions hem de recórrer cada cop més, i a vegades gairebé exclusivament, als fons públics, uns fons públics necessàriament limitats; segons com, massa limitats. Penso que aquesta anàlisi és important, perquè això vol dir que les institucions culturals i científiques no hem sabut generar la confiança i la il·lusió necessàries perquè tothom, particulars, però també empreses i indústries, sentin l'obligació de col·laborar en el desenvolupament científic i cultural. I ho sentin amb il·lusió, amb el convenciment que fan allò que han de fer —i no ho interpretin només com una operació publicitària.

Mentrestant, senyor president, mentre generem aquesta confiança —i estic segur que ja l'hem començada a generar—, cal que l'Institut pugui disposar d'un pressupost suficient que li permeti posar aquest enorme capital humà que representa el seu centenar de membres numeraris al servei de la llengua, de la ciència, de la tecnologia i de les humanitats de les terres de llengua i cultura catalanes. M'atreveixo a dir que en molt poques institucions, per no dir en cap, rendirà tant el diner com aquí. I no només pel volum d'activitat que l'Institut és capaç de generar, ni per l'extrema cura a administrar els fons públics o privats que ens són assignats, sinó, sobretot, perquè vostè sap, senyor president, que el dia que l'Institut recuperi plenament aquell prestigi que va tenir els anys vint i trenta —i estem en el bon camí per recuperar-lo—, Catalunya serà més rica culturalment, més rica científicament, més rica humanísticament.

El conveni que fa pocs minuts hem signat entre el Govern de la Generalitat i l'Institut no és només una actualització del de 1988; representa molt més. Materialitza en un document aquesta confiança de la qual he parlat i aquest compromís que nosaltres hem adquirit. Estic convençut, senyor president, que malgrat les restriccions pressupostàries d'enguany —restriccions de les quals nosaltres ens fem solidaris—, el Govern i el Parlament de Catalunya sabran apreciar la nova orientació que ha pres l'Institut —augmentant el volum d'activitat i la presència activa en la societat, tot contenint la despesa—, i podrem acabar l'any amb una reducció pressupostària inferior a la que se'ns ha anunciat.

L'acte d'avui és una prova del ressò que tenen les activitats de l'Institut d'Estudis Catalans; com ho foren els actes de presentació del *Diccionari de la llengua catalana*, la passada tardor, aquí a Barcelona, a València, a Perpinyà, a Andorra o a Mallorca, i com ho serà la presentació dels vuit reports sobre la recerca a Catalunya, que estem elaborant, passat l'estiu, o les futures jornades sobre *Cervell, llenguatge i conducta formal*, o sobre *El fet regional en la construcció d'Europa*, o sobre *Física i Geometria*, per citar alguns exemples. I el ressò, com podeu comprovar, no és, en aquest cas, per l'import dels premis, més aviat minso si els comparem amb alguns altres i tenim en compte l'alt nivell científic de les obres presentades. El ressò és perquè l'Institut d'Estudis Catalans és allò que és i representa allò que representa.

Vull felicitar per endavant els guardonats que seran cridats d'aquí a un moment; felicitar-los cordialment i encoratjar-los que segueixin treballant amb entusiasme i amb il·lusió pel país.

Però vull destacar, per acabar, que, dels guardonats enguany, 6 són del Barcelonès, 5 del Vallès, 4 del Baix Llobregat, 4 del País Valencià, 3 del Gironès, 2 de les Illes Balears, 1 del Maresme, 1 del Bages, 1 del Baix Camp, 1 de l'Anoia, 1 de la Selva i 3 de fora els Països Catalans. Una bona mostra de la implantació de l'Institut en totes les terres de llengua i cultura catalanes. Perquè després hi hagi qui posi

en dubte la unitat de la llengua catalana, una unitat que els romanistes de diferents èpoques i diferents llocs ja fa temps que han proclamat i que és recollida en documents de la Unió Europea, però que, malgrat tot, hem de seguir defensant a tots els nivells. Una llengua, el català, amb una acadèmia, l'Institut d'Estudis Catalans. Serà un gran triomf de tots els catalanoparlants, i de totes les persones de seny —m'atreveixo a dir—, aconseguir que aquest tema no hagi d'ésser ja una preocupació constant.

Crec, sincerament, que amb l'esforç de tots, aquest dia no ha d'ésser gaire llunyà.

Parlament del M. H. Sr. Jordi Pujol,
president de la Generalitat de Catalunya

Em complau estar amb vostès perquè aquesta institució ha estat de gran importància i, de manera sistemàtica, un element valuós per a la construcció del país. En un moment determinat el catalanisme polític va entendre que una de les seves tasques era dotar el país de tots els instruments que li podien permetre ser, per una banda, plenament català, i al mateix temps situar-lo en un nivell alt des del qual permetés la seva projecció i la seva modernització. Entre moltes coses que va fer, i d'institucions que encara tenim i que són vives, hi ha l'Institut d'Estudis Catalans i la Biblioteca de Catalunya. Per a mi, venir a aquesta casa, és un petit retorn a la mèva època de joventut. Jo era aleshores molt assidu de la Biblioteca de Catalunya, i aquí vaig aconseguir una part important de la meva formació.

Per tant, repeteixo, la visita a l'Institut d'Estudis Catalans és per a mi un motiu de joia i de satisfacció personal. Vostès saben que sempre m'ha interessat la qüestió lingüística com a eix fonamental de la nostra nacionalitat. Però, a part d'això, es va creure des del primer moment que tot allò que era ciència i tecnologia també havia de formar part de la seva àrea d'actuacions, i dintre de la ciència, òbviament, va seguir donant més importància que no pas ara nosaltres, tots plegats, al que en podríem dir «la recerca humanística».

Són coses que en el seu moment van donar molt valor a l'Institut i que avui segueixen essent perfectament vàlides. Celebro molt que vostès les continuïn, perquè d'ençà d'aleshores, de l'any 1907, han canviat tantes coses que podrien haver deixat l'Institut una mica ofegat.

Podria haver passat com quan neix una planta: la planta creix, es fa esponerosa, va amunt..., però després al seu costat en creixen d'altres que creixen molt i, sense que ningú no se n'adoni, li lleven la substància, li lleven la saba, i la primera planta, que en el seu moment feia goig, queda una mica esquifida. Podria haver passat pels grans canvis que hi ha hagut a Catalunya i que podrien haver tingut repercussions negatives per a l'Institut.

Per exemple: és evident que avui la nova universitat té un joc, una força, una capacitat d'iniciativa i una presència en termes quantitativs molt gran. No era aquest el cas a començaments de segle, i el que és bo i interessant és veure com l'Institut s'ha sabut adaptar als nous temps i ha sabut competir amb totes les institucions que han anat apareixent o amb les que ja hi eren però que avui són molt més importants i tenen molta més categoria que abans. Per tant, el millor elogi que es pot fer a l'Institut és que ha sabut adaptar-se al canvi dels temps a l'empara d'allò que era positiu però que li podia haver representat un perill. I ara, a tots vostès, als que han portat i porten l'Institut, els vull felicitar per aquesta capacitat que han tingut d'adaptar-se als canvis del temps.

És per això que també la Generalitat va decidir dur a terme el que calgués en favor de l'Institut, però responnent, a més, a la nostra pròpia visió de Catalunya i del seu Govern. Vam dur a terme una col·laboració important amb l'Institut, la continuarem, i mirarem de tenir tant en compte com puguem. Ara bé, ara tots estem sempre sotmesos a l'impacte del que són les restriccions pressupostàries. Passa a tots els

països en el camp científic i en el camp de les universitats. Tots els països europeus estem abocats a aquesta situació. Però, i per això hem signat avui aquest nou conveni, hi ha voluntat per part del Govern de Catalunya de, tant com es pugui i una mica més, donar suport al treball de l'Institut d'Estudis Catalans.

Jo he notat, escoltant la lectura dels premis que avui s'han donat, que n'hi ha una pila que han anat a fundacions de tota mena, i això vol dir, com abans ha dit el doctor Castellet —i val la pena subratllar-ho—, que avui l'Institut també té capacitat per tal de mobilitzar i de nuclear al seu entorn tota una sèrie d'iniciatives procedents de la societat civil. M'ha semblat entendre, en el seu discurs, que a començaments de segle, a partir del 1907, potser hi havia hagut més mobilització de la societat civil. És possible que sigui així. En aquella època no teníem gaires coses. Les coses que es feien llavors tenien més ressò que no pas ara perquè era un país molt més verge. Però de tota manera, em sembla, president de l'Institut, que només la lectura d'aquesta relació de premis que vostè ha fet, posa de manifest que sí que hi ha societat civil interessada en les coses de la llengua, de la recerca, de les humanitats, de la tècnica, etc., i que hi ha iniciatives que poden ser vehiculades a través de l'Institut. Per tant, m'alegra que hi hagi aquestes fundacions i que l'Institut demostrï una cosa molt important: la seva capacitat de ser el pal de pallar d'una part d'aquesta societat. Això és una garantia de futur perquè, aquí i a tot arreu, cada vegada serà més necessari que la mateixa societat faci aportacions en lloc que recaiguin, com fins ara, en les administracions.

Després d'això, permetin-me un parell de paraules sobre algunes qüestions que en aquests moments ens preocupen de cara al present i al futur.

Prat de la Riba deia, l'any 1911, i ho devia dir referint-se directament o indirectament a l'Institut, que «La ciència d'avui representa per a nosaltres la riquesa de demà». I això certament és així encara avui, i ho seguirà essent.

Sempre se'ns ha dit, i és veritat, que nosaltres, a Catalunya —i en general a tot l'Estat espanyol—, no hem fet un esforç suficient des del punt de vista de la recerca i se'ns ha criticat sovint, a les administracions. Penso que és una crítica en un cert sentit justa, tot i que aquests darrers anys hem mirat de reaccionar contra això, i ara el que es fa en el camp de la recerca a Catalunya, si ho comparem amb el que es feia quinze anys enrere —ja sé que és un mal punt de referència, però de tota manera no deixa de ser veritat—...; s'ha fet més, possiblement, del que moltes vegades es diu.

En general, a casa nostra, a Catalunya, i això també els passa a vostès, a l'Institut, sempre es té la percepció que el que fem és més dolent del que realment és. I en això no hi ha cap mena de cofoisme. Dic sovint, per exemple, que les nostres universitats són sensiblement millors del que la percepció popular en té, entre altres coses perquè les imatges que en donen els mitjans de comunicació no solen ser bones. I en canvi, si després hi vas i mires qui hi ha, què s'hi fa, quin nivell té, i compares amb altres universitats europees, et quedés una mica parat en un sentit positiu. És a dir, hi ha molts ciutadans que diuen: «No s'ha fet res». Però no és cert. Abans hi havia tres universitats i ara n'hi ha nou, perquè funciona també la Universitat Oberta, per exemple, que es pot presentar a tot arreu com de les més modernes. Molts no han anat mai a veure, posem per cas, el campus de la Politècnica. Molta gent no hi ha anat mai. Només han llegit al diari, de tant en tant, que un que volia estudiar econòmiques a la Universitat de Barcelona no ho ha pogut fer i que ha hagut d'anar a estudiar a Tarragona, la qual cosa sembla que sigui —i potser ho és— un gran drama, però passa a tots els països del món. Arribem, per tant, a vegades a una imatge deformada de la realitat.

Que quedi clar que si utilitzo l'exemple de la universitat és perquè és on em sento més còmode perquè hi ha una acció de govern de la Generalitat, però només parcialment, perquè les universitats són

autònomes. Una part important del mèrit —o del demèrit— que puguin tenir correspon també a les mateixes universitats. I per tant, com que hi puc descarregar una part de la responsabilitat, agafo sempre aquest exemple per dir que de vegades se'n dona una imatge completament deformada. La nostra realitat, afortunadament, és millor del que se sol dir i del que solem pensar. I que quedi clar que gràcies a molta i molt diversa gent i a moltes institucions de tota mena i color polític i orientació, que hi ha participat. No és un mèrit només —que també ho és— del Govern de la Generalitat, sinó un mèrit del país en general, de les diverses institucions, i de la seva gent.

De tota manera, encara que és com els dic, els convido que facin la comprovació de quina és la realitat i que no es fiïn només del que són les imatges més o menys estereotipades. És cert que ens falta encara fer molt camí en el camp de la tecnologia, de la recerca, des del punt de vista de diners com d'instal·lacions, però de tota manera val la pena que un dia s'analitzi el canvi que hi ha hagut també en aquest camp. Els diré més: en algun punt, no pas en tots, de vegades, la universitat, l'Institut d'Estudis Catalans, el Govern, o alguna altra institució, han proveït el país d'instruments que van més enllà del que el país realment demanava. Això ha passat en diverses coses, i tampoc és dolent. Esperem que un dia, si ara teniu un continent més gros que el contingut, el contingut pugui créixer i anar omplint de manera ben curulla tot el continent.

De vegades passa així, també s'ha de dir. Per exemple: tenim un centre de supercomputació que depassa les demandes del país. Afortunadament, la universitat, l'Institut d'Estudis Catalans i els científics l'estan utilitzant molt, i bé. I està en un nivell europeu tan alt com vulguin. Sovint la nostra indústria no l'utilitza prou, però el nostre món universitari déu n'hi do del profit que en treu. És l'exemple d'una caixa més grossa del que hi podem posar dintre, de moment.

Posaré un altre exemple. Aquí ja no és un problema d'universitats ni de les administracions —encara que hi haguem contribuït—: el cas del disseny. El disseny, amb la ciència, amb els tècnics si vostès volen, està molt lligat a la creativitat, a un determinat tipus de formació, i finalment a l'acció econòmica. Bé, tenim un bon disseny. Acabo d'arribar de Copenhaguen, on hi havia una exposició, amb el cartell posat pels danesos, de «Disseny i identitat nacional» —i ho dic de passada per tots aquests que diuen que el nacionalisme és una mania dels catalans—, i estava classificada per països. Per cert, era molt agradable de veure França, Gran Bretanya, Holanda, Suècia i Catalunya. No hi havia Espanya; hi havia Catalunya.

I bé, el nostre disseny és molt valorat allà com ho és a Milà, a Dinamarca o a Estocolm. Quan ets valorat a Milà en el camp del disseny, vol dir que comences a ser algú, o que ets algú. Què ens passa? Home, doncs ens passa que molts dels nostres dissenyadors han de treballar fora perquè nosaltres tenim una indústria que en aquests moments porta molta empena i està posant-se en un nivell molt alt i està guanyant molta competitivitat a nivell internacional, però queda per sota de l'oferta que li fan els nostres propis dissenyadors. La veritat és que nosaltres, el Govern de Catalunya, ha fet aquests esforços, el de la supercomputació i el del disseny. Encara que jo no en sàpiga gaire, ho hem fet. Això està allà i això supera unes demandes, supera ara per ara la demanda de la societat. Realment, amb tota sinceritat, he de dir que tampoc la nostra societat no demanava vuit universitats. Hi pot haver qui digui tal o tal, però nosaltres vam fer les enquestes que havíem de fer, i la població catalana no demanava vuit universitats, això és clar. La gent de Girona, de Lleida i de Tarragona —segons les enquestes— tenien la sensació que les universitats de Girona, Lleida i Tarragona no tindrien prou qualitat comparant-les amb la Universitat de Barcelona. Això és així, i hi ha les dades a disposició de qui les vulgui consultar. Però el Govern es va avançar a la demanda social. Ho vàrem fer, entre altres coses, per problemes d'equilibri territorial, però també perquè semblava que havíem d'incrementar molt l'oferta universitària. Així es permetia, molt len-

tament, eliminar una certa massificació d'algunes universitats, especialment de la de Barcelona.

En tot això, hi hem de treballar, i ho hem de fer de bracet amb l'Institut d'Estudis Catalans. I en la línia de Prat de la Riba: «La ciència d'avui és el futur de demà.» Per això ens interessa també, tant com puguem, donar suport a l'Institut d'Estudis Catalans, que per altra banda és portat amb una seriositat que a mi m'agrada destacar.

I, a més, es pot preocupar de coses que tenen a veure amb l'Institut, a part d'aquesta qüestió científica. Evidentment, em refereixo a la política lingüística. Com ho farem per recuperar el paper del català? Era molt important que els nostres homes de començament de segle se n'anessin a Alemanya a estudiar amb tots aquells romanistes i a través d'uns treballs sòlids i correctes, es modernitzés la llengua, se salvés la seva unitat, es fes una normativa, que segurament no hauria estat possible sense decisió política. Perquè això també val la pena dir-ho: sense decisió política potser no hauria estat possible la unificació i la normalització de la nostra llengua, de la mateixa manera que sense la decisió política del Govern de la Generalitat no hauria estat possible que el programa de normalització lingüística s'apliqués; perquè realment, si ho deixem només en mans de la gent i fins i tot dels científics, no hi hauria hagut una decisió sobre què havia de ser una determinada norma. Finalment, de vegades hi ha qüestions que es resolen sobre una base científica però amb una decisió política.

Però el cas és que a l'Institut li devem aquesta recuperació en el camp de la llengua. La llengua s'ha d'aprendre, i s'ha de saber, i la gent l'ha de parlar i escriure. Però això ja és un altre tema. Aquesta és la nostra preocupació. No és només saber si hem d'escriure la *y* grega o la *i* llatina —que va ser una batalla campal a començaments de segle—, o si s'ha de conservar la *ch*, no és això. Ara, en aquest sentit, aquests últims anys Catalunya ha fet progressos importants que estic segur que Prat de la Riba i Pompeu Fabra i tants d'altres estarien molt contents de veure'ls. Hem fet progressos que ens permeten recuperar la forta davallada que hi havia hagut amb una persecució tan sistemàtica.

Em sembla que avui la gent ja comença a entendre —els d'aquí i els de fora d'aquí— que la política que s'ha de seguir fent és la que s'ha fet, i que si de cas el que s'ha de fer és incrementar el suport del català. Ha sofert una pressió durant segles. I en els darrers segles s'ha fet coincidint amb la universalització de l'ensenyament i amb el reforçament mediàtic de la ràdio i de la televisió. Era una època de persecució a mort. Sense televisió, sense ràdio, sense diaris... Hi ha un greuge històric, i hem de recuperar el terreny perdut. Això es produeix en una època dura, de fortíssima immigració sobre la qual el nostre país no podia actuar. La llengua, per altra banda, s'ha de confrontar, en el sentit més pacífic i noble de la paraula —no necessàriament sempre, perquè hi ha hagut prou persecució perquè això tampoc no es pugui oblidar—, amb una llengua que és la segona llengua més important del món. El castellà és, després de l'anglès, la més important. Per davant del francès i de l'alemany. I, a més, gloriosa i amb una força i una qualitat extraordinàries.

Tenim una llengua que no domina el seu espai de comunicació. No el domina. Hi ha qui diu: «Com el danès». I no és veritat. El danès domina el seu espai de comunicació; el català no. I tantes altres coses que requereixen el que en podríem dir una *discriminació positiva*. Tothom defensa la discriminació positiva en tot. Tot s'ha de discriminar positivament: l'ós del Pirineu, les foques... D'acord. Si això s'ha de discriminar positivament, el català i la seva tradició també. I òbviament no ens comparem amb foques ni amb l'ós del Pirineu, però també algun dia s'haurà de denunciar tanta hipocresia. Tot s'ha de protegir, tothom té deutes històrics, greuges, etc., però nosaltres també en tenim. Greuges, no d'ordre econòmic sinó greuges contra la nostra identitat, amb voluntat de fer-nos desaparèixer, i s'ha d'anar comprenent i entenent per part de tothom. I que ha estat un dels avenços grans d'aquests últims temps, aquesta política que hem pogut fer:

Més coses. Ens preocupa molt una maniobra, en aquest moment: el tema de la unitat de la llengua. És a dir —i no tinc cap mena d'inconvenient a dir que ens preocupa—, és un tema que amb tota seguretat no podem arribar molt probablement a una solució que ens deixi definitivament tranquils d'avui per demà. Però no podem perdre el temps, perquè, com a mínim no es prenguin mesures que puguin, diguem-ne, produir situacions, si no irreversibles, almenys tendents a fer-ho cada cop més difícil. Bé, possiblement no sigui ara el moment de parlar-ne, sincerament, però no podia deixar de dir-ho en un acte de l'Institut d'Estudis Catalans, amb presència de balears i valencians, quan fins i tot és bon senyal que, com sembla, a algun francès el preocupi tant això del català, quan no l'havia preocupat mai. Nosaltres sabem fins a quin punt la situació del català a la Catalunya Nord és precària. Ho és. Però ho deu ser un pèl menys, una micarrona menys, quan hi ha aquestes alarmes; però en fi, això com a mínim ho hem de posar en la llista de les nostres grans preocupacions. Ja ens aniria bé que, en qüestió de la llengua, tothom acceptés la definició de català i de valencià que dóna el diccionari de la llengua de la Real Academia Espanyola. Us va bé? Doncs, endavant. Jo estic segur que amb això també s'aconseguirà, quan sigui, i serà una conquesta molt definitiva. Però avui no puc negar que és un element de preocupació.

Bé, perdonin que m'hagi allargat tant. Aquests discursos improvisats tenen això. Una mica com quan estires una cirera d'un cistell i te'n van sortint tantes que no s'acaben mai. Vostès no en tenen cap culpa; jo sí. Però deixin-me acabar només amb una cosa.

Aquest acte d'avui, professor Castellet, es fa després de tants i tants anys d'alts i baixos... El vídeo que hem vist parla del que va ser l'ensulsiada del 39 i, després, com tot just l'any 42 es van tornar a reunir d'amagat i d'una manera tan i tan modesta, fins a arribar a la situació d'avui, i juntament amb l'Institut tantes altres coses. Hem parlat de les universitats, de la projecció de la cultura catalana, que avui és més gran que mai en el passat. Almenys mai des de l'edat mitjana, per entendre'ns. Tot això em sembla que dóna base perquè tinguem confiança.

Algú ens ha parlat que les accions que havíem fet a principi de segle ens havien permès que el país tornés a tenir confiança en ell mateix. Tinguem confiança en nosaltres mateixos i que puguem enfocar el futur amb il·lusió. Això ho necessitem. Necessitem l'Institut, les universitats, les escoles, l'ensenyament, la llengua; ho necessitem tot. Perquè ara nosaltres tenim davant nostre, no només per raons polítiques conjunturals, sinó perquè en el fons del fons les raons polítiques conjunturals actuals s'inscriuen en una evolució que s'està produint a tot l'Estat i que, de fet, ens obligarà a estar amb l'orella molt oberta, perquè tant pot ser que aquesta evolució es decanti cap a la línia d'unes renovades confrontacions com pot ser que, en canvi, ens obri grans possibilitats.

I no em refereixo... Voldria que quedés ben clar per a tots vostès que ara no faig cap referència en aquest tema del qual tothom parla i sobre el qual tothom opina i ningú —excepte tres o quatre— no en sap res; les negociacions. No em refereixo a això. Dic que les coses s'estan orientant d'una manera que se'ns obren perspectives, horitzons, possibilitats; però també ens podríem trobar col·lapsats. Avui tothom parla d'això i ningú no en sap res. Jo mateix, en aquests moments, no sé com està; però els anuncio d'entrada que és molt complicat. No hi entraré. Són processos llargs, i aquests processos cap a la recuperació nacional, si es fan com nosaltres volem, són lents. I és clar, a base de la cultura, són sòlids però són lents. A base de l'evolució lingüística, de l'evolució cultural, de l'evolució econòmica, evitant qualsevol referència al que podria suposar de violència, mirant que les confrontacions no portin a situacions difícils fora i dins de casa nostra. Perquè el més important de Catalunya, tant com ho pugui ser la llengua, és la seva cohesió interna. Tot això, avançar d'aquesta manera, és un procés molt llarg. Que no ens ha de cansar i hem de mirar que sigui sòlid, i ho pot ser. Jo crec que ho és.

Però bé. Ara els posaré un exemple del que està passant, també avui, i que ningú no hi pensa. I que per segons què, podria tenir, d'aquí a pocs anys, molta transcendència positiva però també negativa. Vostès han llegit en els diaris una cosa que potser no els ha cridat l'atenció, o potser no l'han valorada en la seva justa importància. Vostès veuen que hi ha algunes televisions privades que estan lliurant una tremenda batalla per veure qui signa contractes amb més clubs de futbol. Aleshores vostès poden pensar que això és una batalla per nivells d'audiència, una batalla d'un empresari contra un altre. No, no, no és això. Això és una batalla a través de la qual podria produir-se un dia, per exemple, que hi hagués un domini d'aquest o de l'altre, una distribució entre dos o tres o quatre, o només a mans d'un, i aquest un podria ser aquest o l'altre o el de més enllà, que tingués el control de l'espai de la televisió. I encara que nosaltres tinguem TV3 i el Canal 33 i tot el que vostès vulguin, això podria ser, no ens enganyem, un perill per al nostre país, perquè les televisions de tot el món arriben a tenir gran audiència a través del grau de control sobre l'esport favorit a cada país. Això és així. Però als ulls de tots vostès, que es dediquen a estudiar la fauna de les Illes Balears, els pot semblar una mena d'insult, però és així. Les televisions nord-americanes dominen l'audiència, i per tant poden fer passar el que vulguin, però són les que inicialment tenen el mercat del futbol americà, del beisbol i del bàsquet.

Bé, doncs ara està passant això. Ara, aquesta tarda. Fixin-se fins a quin punt realment, en aquests moments, anem caminant en el camp polític, en el camp cultural, en el camp econòmic, en el camp autònom, ara, i encara durant una temporada, en un camp minat. Quan es va per un camp minat també val la pena que cadascú rumii molt bé on posa el peu perquè després Déu ens lliuri d'un... ja està fet!

Doncs ara som així. I davant d'això, que jo espero que s'orientarà en un sentit positiu, i torno a dir que no em refereixo ara al titular del diari de demà, que no sé quin serà, però en tot cas no és això segons i com el més important de cara a les perspectives que tenim, que pot ser de confrontació o d'horitzons més oberts. Crec que serà d'horitzons més oberts perquè de mica en mica, fins i tot de vegades a través de la polèmica i a través de l'atac, la Generalitat de Catalunya es va imposant, això és veritat; però, repeteixo, hi ha dues possibilitats: o confrontació o possibilitats de renovades ambicions. Davant d'això només ens podem enfrontar si hi ha convicció de país. Si hi ha patriotisme. I no els faci pas cap mena de por. No siguin esclaus d'algunes modes que diuen que això del patriotisme no s'ha d'utilitzar. Perquè alguns dels que diuen que no s'utilitzi ho fan ells a casa seva. Ells a casa seva ho utilitzen. I si hi ha temes contra nosaltres també ho utilitzen. Però nosaltres no ho podem utilitzar. Un país va endavant només si té patriotisme. A través d'aquesta consciència de país, d'aquesta convicció, d'aquesta adhesió al propi país, a través de la cohesió del país. És clar, nosaltres som sis milions, i no en pot quedar ningú fora. És impossible. Almenys la cohesió, perquè de vegades es diu: «Hem d'anar més de pressa» Escolti, nosaltres en part —no diré al cent per cent— hem d'anar a la velocitat que ens correspon. La nostra flota ha d'anar a la velocitat del vaixell més lent, perquè ¿què en traurem que alguns molt espavilats i molt decidits corrin molt, si quan arribem al final ens trobem que hem perdut més de la meitat de la nostra flota? Què n'haurem tret?

O sia, aquesta consciència de país, aquesta estimació. No els faci vergonya dir-ho. És així. Aquesta cohesió i aquesta qualitat. I és clar, a l'hora de la veritat som un país petit. Un país feble. De vegades estructuralment feble en algun punt. No ens faci por. És que és així, per raons fins i tot històriques. I hem de superar aquestes febleses. I fins i tot les hem superades i les hem superades prou bé. I ens hem situat en algun punt a dalt de tot. Sempre superem alguna cosa d'aquestes..., una cosa que de vegades grinyola. Bé, doncs, com podem superar-ho? Posant per davant de tot aquesta voluntat de cohesió i sobretot molta qualitat, perquè en darrer terme la gent se sent orgullosa, se sent satisfeta de la pròpia qualitat.

Si Catalunya tingués tots els dies de l'any la qualitat del dia d'ahir, del dia de Sant Jordi, no tindríem problemes ni en el terreny lingüístic, ni en el terreny cultural, ni en el terreny polític, ni en res. I aquesta qualitat és la que volia Prat de la Riba quan va fundar l'Institut, i la que vostès, amb un esperit molt fidel i molt tenaç, han conservat fins avui, i d'això, com a president de Catalunya, els en dono les gràcies.